

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 244/07-122

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. apríla 2008 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho v konaní o sťažnosti J. T., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného advokátkou JUDr. I. G., Z., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 208/07 a porušenie svojho práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo 77/07, za účasti Okresného súdu Zvolen a Krajského súdu v Banskej Bystrici, takto

r o z h o d o l :

1. Právo J. T. podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 208/07 porušené bolo.

2. Základné právo J. T. podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 208/07 a právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo 77/07 p o r u š e n é n e b o l i .

3. J. T. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Zvolen p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy právneho zastúpenia J. T. v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) na účet jeho právnej zástupkyne advokátky JUDr. I. G., Z., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Zvolen j e p o v i n n ý uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 7000060515/8180 vedený v Štátnej pokladnici do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júla 2007 doručená sťažnosť J. T., v tom čase vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Sťažovateľ v sťažnosti uvádzal, že k porušeniu jeho práv malo dôjsť jednak postupom vyšetrovatelky Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva

Policajného zboru Zvolen (ďalej aj „vyšetrovatelka“) vo veci sp. zn. ČVS: ORP-447/OVK-ZV-2007, ako aj jej uznesením z 25. mája 2007 a postupom sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 208/2007 a jeho uznesením z 25. mája 2007. Sťažovateľ doplnil svoju sťažnosť podaniami doručenými ústavnému súdu 17. augusta 2007 a 5. septembra 2007, z obsahu ktorých vyplýva, že sťažovateľ rozširuje svoju sťažnosť aj o namietanie postupu Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo 77/07.

Sťažovateľ spolu so sťažnosťou doručil ústavnému súdu aj žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní vedenom pred ústavným súdom. Ústavný súd žiadosti sťažovateľa uznesením č. k. IV. ÚS 244/07-41 zo 4. októbra 2007 vyhovel a ustanovil mu za právnu zástupkyňu advokátku JUDr. I. G., Z.

Vzhľadom na nejasnosť a neúplnosť podaní sťažovateľa ústavný súd požiadal ustanovenú právnu zástupkyňu o predloženie nového znenia sťažnosti, ktoré by zodpovedalo požiadavkám vyplývajúcim z príslušných ustanovení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Právna zástupkyňa sťažovateľa doručila ústavnému súdu nové znenie sťažnosti 8. novembra 2007, ktoré upresnila v časti týkajúcej sa petitu podaním z 25. januára 2008. Pri ďalšom postupe v tomto konaní ústavný súd vychádzal z nového znenia sťažnosti.

Z nového znenia sťažnosti vyplýva nasledovný skutkový stav v trestnej veci sťažovateľa, v rámci ktorej malo dôjsť podľa jeho tvrdenia k porušeniu jeho práv postupom vyšetrovatelky, okresného súdu a krajského súdu:

1. Dňa 24. mája 2007 o 14.35 h bola sťažovateľovi obmedzená sloboda z dôvodu podozrenia zo spáchania trestných činov.

2. Dňa 25. mája 2007 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie zo spáchania prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona a zo spáchania

zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona; predmetné trestné konanie je vedené Úradom justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Zvolen pod sp. zn. ČVS: ORP-447/OEK-ZV-2007.

3. Vyšetrovatel'ka vykonala po vznesení obvinenia 25. mája 2007 prvý výsluch s'ťažovateľa ako obvineného. S'ťažovateľ odmietol uznesenie o vznesení obvinenia prevziať, s jeho obsahom bol však ústne oboznámený. S'ťažovateľ po vznesení obvinenia zahlásil ústne do zápisnice o svojom výsluchu s'ťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia, pretože sa v predmetných veciach necítil byť vinným. Vyšetrovatel'ka upozornila s'ťažovateľa, že navrhne prokurátorovi Okresnej prokuratúry Zvolen (ďalej len „okresná prokuratúra“) jeho vzatie do väzby, pričom ho oboznámila s jeho právom na obhajobu od okamihu vznesenia obvinenia, ako aj so skutočnosťou, že v prípade jeho vzatia do väzby nastane dôvod povinnej obhajoby v zmysle § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku a že mu podľa § 40 ods. 1 Trestného poriadku bude obhajca ustanovený súdom. S'ťažovateľ požiadal vyšetrovatel'ku, aby mu bol ustanovený obhajca ešte pred rozhodnutím súdu o vzatí do väzby v zmysle § 40 ods. 2 Trestného poriadku. Vyšetrovatel'ka na túto žiadosť s'ťažovateľa uviedla, že vzhľadom na viazanosť lehotami ustanovenými v Trestnom poriadku predloží spis okresnej prokuratúry, pričom obhajca bude s'ťažovateľovi ustanovený súdom.

4. Dňa 25. mája 2007 bol s'ťažovateľ predvedený pred sudcu okresného súdu pre prípravne konanie, ktorý ho uznesením sp. zn. 0 Tp 208/2007 z 25. mája 2007 vzal do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pričom väzba začala plynúť 24. mája 2007 o 14.35 h. Hneď po vyhlásení označeného uznesenia s'ťažovateľ ústne zahlásil s'ťažnosť proti svojmu vzatiu do väzby.

5. Uznesenie o vzatí do väzby bolo s'ťažovateľovi doručené 12. júna 2007, pričom malo pozostávať z troch strán, ale jemu bolo doručené bez druhej strany, na ktorej malo byť bližšie odôvodnenie jeho vzatia do väzby a dôvody a dôkazy, ktoré sudcu viedli k rozhodnutiu o vzatí do väzby.

6. Sudca okresného súdu pre prípravne konanie podľa s'ťažovateľa 25. mája 2007 rozhodol opatrením aj o ustanovení obhajcu s'ťažovateľovi (v skutočnosti o tom rozhodol vyšší súdny úradník, pozn.), ale toto opatrenie mu bolo doručené až 12. júna 2007 a jeho ustanovenej obhajkyňi až 12. júna 2007.

7. Dňa 30. mája 2007 s'ťažovateľ písomne odôvodnil svoju s'ťažnosť proti vzneseniu

obvinenia z 25. mája 2007 a odôvodnenie adresoval vyšetrovateľke. V ten istý deň sťažovateľ podal okresnému súdu žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu a nariadenie výkonu trestu v trestnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 2 T 31/2006 (v nej bol sťažovateľovi uložený trest odňatia slobody v trvaní dva a pol roka so zaradením pre jeho výkon do ústavu so stredným stupňom stráženia), pričom poukázal na skutočnosť, že výkon trestu má mať prednosť pred výkonom väzby. Okresný súd podľa sťažovateľa o tejto jeho žiadosti *„nekonal do 21. augusta 2007, kedy žiadosť môjho obhajcu o prepustenie z väzby a nariadenie výkonu trestu Uznesením 0 Tp 208/07-26 zamietol“*.

8. O sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu vyšetrovateľky o vznesení obvinenia rozhodol 28. júna 2007 prokurátor okresnej prokuratúry rozhodnutím sp. zn. 3 Pv 401/2007 tak, že ju zamietol.

9. Vzhľadom na lehotu, ktorá uplynula od vznesenia obvinenia a podania sťažnosti proti predmetnému uzneseniu o vznesení obvinenia (od 25. mája 2007 do 28. júna 2007), podal sťažovateľ podnet Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) o preskúmanie nečinnosti orgánov činných v trestnom konaní - vyšetrovateľky a prokurátora okresnej prokuratúry. Generálna prokuratúra listom z 30. júla 2007 sťažovateľovi oznámila, že dozorujúcemu prokurátorovi okresnej prokuratúry vytkla priet'ah pri vybavovaní sťažnosti sťažovateľa z 25. mája 2007, pričom iné podstatné porušenie zákona v konaní nezistila.

10. Dňa 6. augusta 2007 podal sťažovateľ sťažnosti proti nečinnosti a priet'ahom v konaní pri rozhodovaní o jeho sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby a jeho žiadosti o prepustenie z väzby a nariadení výkonu trestu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktoré adresoval predsedníčke okresného súdu a predsedovi krajského súdu, a uvádza, že tieto sťažnosti neboli do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu *„žiadnym spôsobom vybavené, prípadne som o ich vybavení nebol informovaný“*.

11. Dňa 4. júla 2007 krajský súd podľa sťažovateľa uznesením sp. zn. 2 Tpo 77/07 zamietol *„moju sťažnosť proti Uzneseniu Okresného súdu vo Zvolene č. k. 0 Tp 208/2007 o vzatí do väzby“*, ktoré mu malo byť doručené až 15. augusta 2007, t. j. *„až 82 dní od rozhodnutia o mojom vzatí do väzby a 83 dní od začiatku plynutia väzby a obmedzenia mojej osobnej slobody“*.

Na uvedenom skutkovom základe sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu jeho základných práv a slobôd došlo konaním:

„1. vyšetrovateľa Úradu justičnej a kriminálnej polície PZ vo Zvolene, ktorý mi napriek mojej žiadosti neumožnil ustanovenie obhajcu bez zbytočného odkladu po vznesení obvinenia,

2. prvostupňového súdu - Okresného súdu vo Zvolene, že mi neustanovil obhajcu v zmysle ustanovenia § 40 ods. 2 Trestného poriadku hneď po vznesení obvinenia, hoci som o to žiadal; že mi súd v zmysle ustanovenia § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku ustanovil obhajcu, ktorý reálne mohol vstúpiť do práv obhajoby až dňom 12. júna 2007, hoci v čase od 24. mája 2007 do 12. júna 2007 boli vykonané vyšetrovacie úkony a úkony súdu, ktorých sa obhajca nemal možnosť zúčastniť a brániť tak moje ústavné práva; ktorý oneskorene predložil spis 0 Tp 208/07 na konanie o riadnom opravnom prostriedku - sťažnosti voči Uzneseniu Okresného súdu vo Zvolene zo dňa 25. mája 2007 na rozhodnutie Krajskému súdu vo Zvolene; že nezabezpečil riadne a včasné doručenie Uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 2 Tpo 77/07,

3. odvolacieho súdu Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorý nekonal bez zbytočných prieťahov v konaní a o sťažnosti voči Uzneseniu Okresného súdu vo Zvolene č. k. 0 Tp 208/07 zo dňa 25. mája 2007 o mojom vzatí do väzby;

- postup uvedených orgánov je v rozpore s ustanovením článku 12 ods. 1, článku, 13, článku 17 ods. 1, článku 46 ods. 1, článku 48 ods. 2, článku 50 ods. 3 Ústavy SR a článku 1, článku 4 ods. 3; článku 8 ods. 1, článku 36 ods. 1, článku 38 ods. 2, článku 40 ods. 3 Listiny

- postup v rozpore s ustanovením § 1, § 37 ods. 1 písm. a), § 40 ods. 2, § 185 Trestného poriadku.“

Sťažovateľ v súlade s podaním jeho právnej zástupkyne z 25. januára 2008 žiada, aby ústavný súd vo veci jeho sťažnosti vydal tento nálež:

„konaním Úradu justičnej a kriminálnej polície PZ Okresného riaditeľstva PZ vo Zvolene vo veci ČVS: ORP-447/OVK-ZV-2007 vedenej proti obvinenému sťažovateľovi došlo k porušeniu jeho základného ústavného práva garantovaného článkom 50 ods. 3 Ústavy SR.

Konaním Okresného súdu vo Zvolene č. k. 0 Tp 208/07 vo veci vedenej proti obvinenému sťažovateľovi došlo k porušeniu jeho základného ústavného práva garantovaného článkom 5 ods. 4 a článkom 50 ods. 3 Ústavy SR.

Konaním Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 2 Tpo 77/07 vo veci vedenej proti obvinenému sťažovateľovi došlo k porušeniu jeho základného ústavného práva garantovaného článkom 5 ods. 4 Ústavy SR.

Okresný súd vo Zvolene a Krajský súd v Banskej Bystrici sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľovi sumu 10.000,- Sk a trovy konania. “

Po doručení nového znenia sťažnosti sťažovateľ doručil ústavnému súdu 12. novembra 2007 ďalšie podanie označené ako „*Vysvetlenie*“. Vzhľadom na to, že toto podanie nebolo podpísané právnu zástupkyňou sťažovateľa, ústavný súd ju vyzval, aby sa v lehote 5 dní vyjadrila, či v nadväznosti na toto podanie chce doplniť nové znenie sťažnosti sťažovateľa, a upozornil ju, že ak v určenej lehote na túto výzvu nezareaguje, ústavný súd predbežne prerokuje sťažnosť sťažovateľa v rozsahu, v akom ju ústavnému súdu doručila 8. novembra 2007. Právna zástupkyňa sťažovateľa na výzvu ústavného súdu v určenej lehote a ani do dňa predbežného prerokovania sťažnosti sťažovateľa nereagovala, a preto ústavný súd pri ďalšom postupe na označené podanie sťažovateľa neprihliadal.

Uznesením č. k. IV. ÚS 244/07-81 zo 7. februára 2008 ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 208/07, a v časti namietajúcej porušenie svojho práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo 77/07 prijal na ďalšie konanie a vo zvyšnej časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedníčku okresného súdu a predsedu krajského súdu, aby sa vyjadrili k sťažnosti a zároveň oznámili ústavnému súdu, či trvajú na ústnom pojednávaní vo veci.

Vo vyjadrení podpredsedu okresného súdu, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 10. marca 2008, sa okrem iného uvádza:

„... Dňa 25. 5. 2007 bol J. T. predvedený pre sudcu Š., ktorý rozhodol, že menovaného berie do väzby. Sťažovateľ namieta, že uznesenie o vzatí do väzby mu bolo doručené až 12. 6. 2007, pričom z 3 strán uznesenia toto neobsahovalo stranu 2. Z originálu spisu vyplýva, že zrejme technickou závadou textového editora sú na trojstranovom uznesení dve strany označené ako str. 3. Uznesenie však obsahuje fyzicky 3 strany. V súčasnosti neviem zistiť, či sťažovateľ mal k dispozícii všetky 3 strany, alebo nie. Pravdepodobným sa javí, že uznesenie bolo úplné, no označenie strán bolo 1, 3, 3. Podľa doručeníek v spise sťažovateľ predmetné uznesenie prevzal 25. 5. 2007, teda v deň vzatia do väzby.

Ďalej sťažovateľ tvrdí, že už dňa 25. 5. 2007 mal mať ustanoveného obhajcu, pričom toto uznesenie mu bolo doručené až 12. 6. 2007. Zo spisu 0 Tp 209/07 vyplýva, že to tak skutočne aj bolo, uznesenie vypracovávala vyššia súdna úradníčka K. - neviem však zistiť, kedy jej bol spis predložený, ani kedy ho ona doručila kancelárii. V tom čase pracovníčka kancelárie T p. S. ho odpísala 8. 6. 2007 a na poštu zásielka zrejme už nešla v tento deň (bol piatok), ale až najbližší pracovný deň, t. j. 11. 2. 2007 (pondelok).

Dňa 30. 5. 2007 sťažovateľ podal žiadosť o prepustenie z väzby a žiadal, aby mu bol nariadený výkon trestu OS vo vzťahu ku konaniu 2 T 31/06. Sťažovateľ tvrdil, že súd nekonal do 21. 8. 2007, kedy jeho žiadosť bola sudcom Š. zamietnutá. Z obsahu podaní sťažovateľa sa však skôr javí, že jeho žiadosť o prepustenie z väzby by sa mala týkať iných trestných vecí tunajšieho súdu, a to 3 T 186/05 a 3 T 105/06, ktoré vybavoval sudca K. Sťažovateľ svoju žiadosť zo dňa 30. 5. 2007 adresovanú sudcovi Š. odôvodňoval údajne právoplatnými rozhodnutiami vo veciach 3 T 186/05 a 3 T 105/06. Táto jeho žiadosť došla na súd 1. 5. 2007, kde sa nachádzali aj 2 listy, o ktorých doručenie požiadal adresátom prokurátorovi G. a sudcovi K. Dňa 6. 6. 2007 sudca Š. tieto 2 listy aj adresátom poslal. Spis 0 Tp 208/07 bol dňa 19. 6. 2007 predložený KS BB, aby tento rozhodol o sťažnosti o vzatí do väzby. Na krajský súd bol spis doručený 25. 6. 2007, ten rozhodol dňa 4. 7. 2007 a na OS Zvolen sa spis vrátil 20. 7. 2007. Dňa 23. 7. 2007 tajomníčka urobila úpravu pre doručenie druhostupňového rozhodnutia, pričom úprava bola realizovaná 6. 8. 2007. Sťažovateľovi bolo doručené druhostupňové rozhodnutie 15. 8. 2007.

Avšak dňa 26. 7. 2007 sťažovateľ opäť podal žiadosť o prepustenie z väzby, ktorú adresoval na Okresnú prokuratúru Zvolen, ktorá sa k žiadosti vyjadrila a žiadosť bola doručená nášmu súdu 10. 8. 2007. Sudca Š. rozhodol 21. 8. 2007.

Z uvedeného vyplýva, že sudca Š. zrejme rozhodoval až o druhej žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, pričom o prvej žiadosti pravdepodobne rozhodované nebolo. Dňa 31. 8. 2007 však prokurátor prepustil sťažovateľa na slobodu, pretože mal nastúpiť do výkonu trestu OS.“

Vyjadrenie krajského súdu k sťažnosti bolo ústavnému súdu doručené 26. februára 2008. Predseda krajského súdu v ňom odkazuje na vyjadrenie zákonného sudcu, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„... Dňa 25. 6. 2007 bola na Krajský súd v Banskej Bystrici predložená sťažnosť obv. J. T. proti uzneseniu Okresného súdu vo Zvolene zo dňa 25. 5. 2007. Vec napadla do senátu 2 To, pričom predseda senátu určil deň verejného zasadnutia v primeranej lehote na 4. 7. 2007. Dňa 16. 7. 2007 sudca odovzdal napísané rozhodnutie, ktoré bolo dňa 18. 7. 2007 doručené na podaciu stanicu Krajského súdu Banská Bystrica. Následne dňa 19. 7. 2007 bolo odoslané poštou na Okresný súd vo Zvolene.

Z vyššie uvedeného dôvodu mám za to, že Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodol o sťažnosti obv. J. T. v primeranej lehote a toto rozhodnutie považujem za správne a zákonné.“

Podpredseda okresného súdu a predseda krajského súdu ústavnému súdu zároveň oznámili, že netrvajú na ústnom pojednávaní vo veci.

Označené vyjadrenia okresného súdu a krajského súdu ústavný súd zaslal na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska právnej zástupkyňi sťažovateľa a zároveň ju vyzval, aby sa vyjadrila, či trvá na tom, aby sa vo veci sťažovateľa konalo ústne pojednávanie.

Právna zástupkyňa vo svojom stanovisku doručenom ústavnému súdu 28. marca 2008 oznámila, že súhlasí s tým, aby sa vo veci sťažovateľa upustilo od ústneho

pojednávania, a vo vzťahu k označeným vyjadreniam okresného súdu a krajského súdu uviedla:

„Z vyjadrenia Okresného súdu vo Zvolene vyplýva, že sťažovateľom uvádzané skutočnosti o nedodržaní zákonných lehôt sú pravdivé. Nedodržanie zákonných lehôt Okresný súd vo Zvolene ospravedlňuje pracovnou vyťaženosťou sudcov OS. Mám za to, že uvedené skutočnosti nemôžu žiadnym negatívnym spôsobom zasahovať do základných ľudských práv a slobôd a nemôžu byť brané ako paušálne ospravedlnenie nečinnosti súdov. Mám za to, že aj z vyjadrenia Okresného súdu Zvolen vyplýva, že moja sťažnosť bola podaná dôvodne.

Krajský súd v Banskej Bystrici vo svojom vyjadrení tvrdí, že postup súdu bol primeraný a lehoty dodržané. Sťažovateľ mám za to, že lehota, v ktorej vec vybavil Krajský súd v Banskej Bystrici nebola primeraná zložitosti veci a vzhľadom na obmedzenie osobnej slobody mal Krajský súd v Banskej Bystrici konať rýchlejšie.“

Vzhľadom na vyjadrenia účastníkov konania ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania vo veci, keďže od neho nebolo možné očakávať bližšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Zo sťažnosti a z uznesenia ústavného súdu č. k. IV. ÚS 244/07-81 zo 7. februára 2008 prijatého pri jej predbežnom prerokovaní vyplýva, že úlohou ústavného súdu v tomto konaní bolo rozhodnúť o tom, či

1. postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 208/2007 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a jeho práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru,

2. postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo 77/07 došlo k porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a jeho práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 208/2007

Zo sťažnosti vyplýva, že vo vzťahu k postupu okresného súdu v označenom konaní sťažovateľ namieta

a) porušenie svojho základného práva podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, ku ktorému malo dôjsť tým, že mu okresný súd „*neustanovil obhajcu v zmysle ustanovenia § 40 ods. 2 Trestného poriadku hneď po vznesení obvinenia, hoci som o to žiadal; že mi súd v zmysle ustanovenia § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku ustanovil obhajcu, ktorý reálne mohol vstúpiť do práv obhajoby až dňom 12. júna 2007, hoci v čase od 24. mája 2007 do 12. júna 2007 boli vykonané vyšetrovacie úkony a úkony súdu, ktorých sa obhajca nemal možnosť zúčastniť a brániť tak moje ústavné práva*“;

b) porušenie svojho práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru oneskoreným predložením jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o jeho vzatí do väzby sp. zn. 0 Tp 28/2007 z 25. mája 2007 krajskému súdu a následne oneskoreným dorúčením uznesenia krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 77/07 zo 4. júla 2007, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti označenému uzneseniu okresného súdu.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 50 ods. 3 ústavy

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ustanovením čl. 50 ods. 3 ústavy sa zaručujú práva obvinenému, pričom z formulácie tohto ustanovenia ústavy vyplýva, že kladie dôraz na zaručenie práv od okamihu vznesenia obvinenia (mutatis mutandis III. ÚS 6/00).

Všetkým oprávneným osobám sa čl. 50 ods. 3 ústavy zaručuje, že budú mať čas na prípravu obhajoby ďalej, že budú mať možnosť pripraviť si obhajobu a že svoju obhajobu budú môcť predniesť právne významným spôsobom buď osobne, alebo prostredníctvom svojho obhajcu. Uplatnenie práva na obhajobu nezaručuje oprávnenej osobe dosiahnutie takého rozhodnutia súdu, o ktorý sa usiluje pomocou obhajoby. Účelom práva zaručeného čl. 50 ods. 3 ústavy je poskytnutie príležitosti brániť sa obvineniu zo spáchania trestného činu (II. ÚS 8/96).

Podľa právneho názoru ústavného súdu (II. ÚS 34/99) právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby. Podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd. Základným pravidlom týchto práv je princíp nastolenia spravodlivej rovnováhy medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany. V prípade konfliktu medzi chránenými verejnými záujmami sa jeden zo záujmov nemôže nadradiť nad iný tak, aby sa poprel účel ochrany priznanej inému chránenému verejnemu záujmu. V okolnostiach prípadu ide o právne riešenie konfliktu medzi verejným záujmom na odhalení a potrestaní páchatel'a trestného činu s tými verejnými záujmami, kvôli ktorým sa ústavou priznáva právo na obhajobu.

Právo obvineného obhajovať sa prostredníctvom obhajcu, o ktoré v danom prípade ide, je zaručené s rozdielnou intenzitou v závislosti od toho, či sa obvinenému zaručuje právo na nutnú, resp. podľa terminológie Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 povinnú obhajobu alebo či sa upravuje ako právo na zvoleného obhajcu. Zákonná úprava tu reaguje na postavenie obvineného tak, že v pre neho zložitom postavení (väzba a iné)

stanovuje povinné právne zastúpenie. Povinná obhajoba predstavuje osobitnú ochranu v trestnom konaní. Jej základom je štátom zaručená právna pomoc poskytovaná obhajcom ustanoveným bez zreteľa na želanie obvineného mať obhajcu (mutatis mutandis III. ÚS 6/06).

Podrobnosti o obsahu, rozsahu a uplatňovaní základného práva podľa čl. 50 ods. 3 ústavy upravuje Trestný poriadok, ktorý v jednotlivých fázach trestného konania zaručuje ústavou garantované právo obhajoby (m. m. II. ÚS 52/98).

Prípady tzv. povinnej obhajoby sú upravené v § 37 Trestného poriadku. Podľa § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku po vznesení obvinenia musí mať obvinený obhajcu už v prípravnom konaní, ak

a) je vo väzbe...

Podľa § 40 ods. 1 Trestného poriadku ak obvinený nemá obhajcu v prípade, v ktorom ho musí mať, určí sa mu lehota na zvolenie obhajcu. Ak v tejto lehote nebude obhajca zvolený, musí mu byť obhajca bez meškania ustanovený. Obhajcu ustanoví v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie a v konaní pred súdom predseda senátu.

Zo sťažnosti a z predloženej dokumentácie vyplýva, že sťažovateľ spĺňal podmienky na povinnú obhajobu podľa § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, pričom opatrením vyššieho súdneho úradníka okresného súdu sp. zn. 0 Tp 209/07 z 25. mája 2007 (ďalej len „opatrenie“) mu aj bola za obhajkyňu ustanovená advokátka JUDr. I. G., t. j. k vydaniu tohto opatrenia došlo v ten istý deň, ako mu bolo vznesené obvinenie. Toto opatrenie však bolo sťažovateľovi a jeho obhajkyňi doručené až 12. júna 2007, čo potvrdil vo svojom vyjadrení aj podpredseda okresného súdu.

Z uvedeného vyplýva, že oneskoreným doručením opatrenia nesporne došlo k pochybeniu v postupe okresného súdu, ktoré mohlo mať dopad na efektívne uplatňovanie práva sťažovateľa na obhajobu. Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či v okolnostiach

prípade toto pochybenie okresného súdu malo intenzitu porušenia jeho základného práva podľa čl. 50 ods. 3 ústavy.

Zo sťažnosti a spisovej dokumentácie okresného súdu ústavný súd zistil, že po vydaní uznesenia okresného súdu sp. zn. 0 Tp 208/2007 z 25. mája 2007 o vzatí sťažovateľa do väzby v rozhodnom čase, t. j. od vydania označeného opatrenia do jeho doručenia sťažovateľovi a jeho obhajkyňi, už nedošlo k ďalším úkonom v trestnom konaní, v ktorom by prichádzalo do úvahy poskytnutie kvalifikovanej právnej pomoci zo strany ustanovenej obhajkyne. Proti označenému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť do zápisnice, ktorú písomne odôvodnil vo svojom podaní z 30. mája 2007, pričom v čase, keď bolo označené opatrenie doručené sťažovateľovi a jeho právnej zástupkyňi, krajský súd ešte o sťažnosti sťažovateľa nerozhodol, t. j. obhajkyňa mala možnosť poskytnúť sťažovateľovi kvalifikovanú právnu pomoc ešte aj v súvislosti s rozhodovaním o jeho sťažnosti proti rozhodnutiu okresného súdu o jeho vzatí do väzby. Rovnako tak mohla obhajkyňa kvalifikovaným spôsobom poskytnúť sťažovateľovi právnu pomoc aj v súvislosti s jeho žiadosťou o prepustenie z väzby na slobodu z 30. mája 2007, o ktorej rozhodoval okresný súd až 21. augusta 2007.

Na základe uvedených zistení ústavný súd opierajúc sa aj o právny názor vyslovený už v konaní sp. zn. II. ÚS 54/99, podľa ktorého „skutočnosť oneskoreného doručenia opatrenia o ustanovení obhajcu nie je v príčinnej súvislosti s ustanovením obhajcu, ak bola poskytnutá efektívna právna pomoc počas celého trestného konania“, dospel k záveru, že pochybenie okresného súdu súvisiace s doručovaním označeného opatrenia nemá takú intenzitu, aby bolo možné na jeho základe vysloviť porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 50 ods. 3 ústavy.

Navyše podľa názoru ústavného súdu namietané pochybenie okresného súdu by z vecného hľadiska bolo možné zahrnúť skôr do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, než základného práva podľa čl. 50 ods. 3 ústavy.

K namietanému porušeniu práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Ústavný súd v prípadoch, v ktorých sa zaoberal požiadavkou neodkladnosti a urýchlenu rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby, judikoval, že aj keď sa jednotlivé lehoty z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenu posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rávané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú týmto požiadavkám (napr. III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). V tejto súvislosti ústavný súd konštatoval, že požiadavke, aby súd bezodkladne rozhodol o zákonnosti väzby v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru, nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (m. m. III. ÚS 126/05, IV. ÚS 181/07).

Podstatnou požiadavkou čl. 5 ods. 4 dohovoru je aj to, aby súd rozhodol „urýchlenu“ (speedily). Prieskumné súdne konanie musí byť vedené v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a zároveň aj v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, to znamená s ochranou jedinca proti svojvôli, osobitne aj s ohľadom na čas, ktorý uplynie do vyhlásenia rozhodnutia (rozsudok vo veci Koendjibharie v. Holandsko, 25. október 1990, § 27).

Požiadavka rozhodovať vo väzobných veciach prednostne a urýchlenu patrí aj k základným zásadám trestného konania a je zakotvená v § 2 ods. 6 Trestného poriadku, podľa ktorého „Ak tento zákon neustanovuje inak, orgány činné v trestnom konaní a súdy konajú z úradnej povinnosti. Väzobné veci sú povinné vybavovať prednostne a urýchlenu“. Z povahy vecí, ako aj priamo citovaného textu Trestného poriadku vyplýva, že požiadavka

prednostného a urýchleného rozhodovania vo väzobných veciach sa netýka len samotného rozhodovania, ale aj úkonov s tým spojených, t. j. aj doručovania dotknutých súdnych rozhodnutí a dotknutej spisovej dokumentácie.

Zo sťažnosti, súvisiacej dokumentácie, ako aj z vyjadrení podpredsedu okresného súdu a zákonného sudcu krajského súdu vyplýva, že sťažovateľ podal sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 208/2007 z 25. mája 2007 o vzatí do väzby priamo do zápisnice, t. j. už 25. mája 2007, a písomne ju odôvodnil 30. mája 2007, pričom okresný súd doručil dotknutý spis spolu so sťažnosťou sťažovateľa krajskému súdu až 25. júna 2007, t. j. po uplynutí jedného mesiaca. Krajský súd rozhodol o tejto sťažnosti sťažovateľa uznesením sp. zn. 2 Tpo 77/07 zo 4. júla 2007, pričom spis bol okresnému súdu doručený 20. júla 2007. Okresný súd doručil označené uznesenie krajského súdu sťažovateľovi a jeho obhajkyňi až 15. augusta 2007. Z uvedeného vyplýva, že doručovanie dokumentácie súvisiace s rozhodovaním o sťažnosti sťažovateľa proti označenému uzneseniu okresného súdu trvalo okresnému súdu viac ako 6 týždňov.

Na základe uvedených zistení ústavný súd dospel k záveru, že pri doručovaní sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o jeho vzatí do väzby odvolaciu súdu a následne pri doručovaní uznesenia odvolacieho súdu sťažovateľovi a jeho obhajkyňi došlo postupom okresného súdu k takému neospravedliteľnému oneskoreniu, ktoré nie je zlučiteľné s požiadavkami konať vo väzobných veciach prednostne a urýchlene, tak ako vyplývajú nielen z Trestného poriadku, ale aj z čl. 5 ods. 4 dohovoru, a preto rozhodol, že postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 0 Tp 208/2007 bolo porušené právo sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

2. K namietanému porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo 77/07

Zo sťažnosti vyplýva, že k porušeniu práva sťažovateľa postupom krajského súdu v označenom konaní malo dôjsť tým, že krajský súd „*nekonal bez*

zbytočných prieťahov v konaní a o sťažnosti voči Uzneseniu Okresného súdu vo Zvolene č. k. 0 Tp 208/07 zo dňa 25. mája 2007 o mojom vzatí do väzby“.

Zo spisovej dokumentácie predloženej krajským súdom a z vyjadrenia zákonného sudcu krajského súdu ústavný súd zistil, že krajskému súdu bol spis okresného súdu na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2 Tp 28/2007 z 25. mája 2007 predložený 25. júna 2007, pričom krajský súd o nej rozhodol uznesením zo 4. júla 2007. Uznesenie bolo vyhotovené 16. júla 2007 a na poštovú prepravu podané 19. júla 2007.

Na základe uvedeného zistenia ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd vykonal všetky úkony súvisiace s rozhodovaním o označenej sťažnosti sťažovateľa v primeranej a z ústavného hľadiska akceptovateľnej lehote, a preto rozhodol, že krajský súd svojím postupom pri rozhodovaní o označenej sťažnosti sťažovateľa neporušil jeho právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 Sk. Túto žiadosť odôvodnil tým, že „*nekonanie súdov bolo pre mňa traumatizujúce,*

naoko som pociťoval nespravodlivosť v prístupe k mojej osobe. Tento zásah do mojich práv nie je možné inak odčiniť ako primeraným zadosťučinením“.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti prípadu, najmä charakter a intenzitu porušenia práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom okresného súdu, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi v sume 10 000 Sk primerané konkrétnym okolnostiam prípadu.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátkou JUDr. I. G. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2006, ktorá bola 17 822 Sk, keďže išlo o úkony urobené v roku 2007. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, spísanie sťažnosti a jej podanie ústavnému súdu) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej „len „vyhláška“) vo výške 2-krát 2 970 Sk za jeden úkon právnej služby a 2-krát 178 Sk režijný paušál, t. j. priznal úhradu trov právneho zastúpenia v celkovej sume 6 296 Sk.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet Kancelárie ústavného súdu v lehote ustanovenej vo výrokovvej časti tohto nálezu (bod 5).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou nález“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. apríla 2008